

2 K miesięcznie
z odsyłką.

Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f.,
9 fr. 50 ctm., 2 1/2 szyl., 70 cm. amer.

Tygodniowo w Krakowie 40 h.
z dostawą do domu 46 h.

Cena numeru
oddzielnego **8 h.**

Redakcyjne otwarte są wolne od
opłaty pocztowej. — Redakcja
rękopisów nie zwraca i bezimiennych
listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partii socjalno-demokratycznej.

Wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcja i Administracja:
Kraków, ul. Filipa 11.

Telefon Nr. 396.

Konto czekowe Nr. 34.095.

Adres telegr.: Naprzód Kraków.

Dział inseratowy:
Kraków, Floryańska 55.

Telefon Nr. 1354.

Konto czekowe Nr. 910.

Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza
petitem 20 h. Za miejsce wiersza
petitem w Nadesłanem 60 h.

WYPOWIEDZENIE WOJNY.

A więc wojna!

Czarnogóra — najmniejsza z państw bałkańskich — wyruszyła pierwsza. „Król” Mikołaj, nie czekając, aż do niego przyjdą przedstawiciele Austrii i Rosji z oświadczeniem mocarstw europejskich, postarał się tę opóźnioną interwencję uprzedzić o jeden dzień i wypowiedział wojnę Turcji.

Z pewnością nie uczynił tego na własną rękę, lecz w porozumieniu z Bułgarią, Serbią i Grecją, które, zdaje się, wysunęły Czarnogórę naprzód, prawdopodobnie z tego względu, że w tym małym kraiku „mobilizacja” dała się najprędzej uskuteczyć.

Interwencja mocarstw była istotnie spóźniona. Szowinizm w państwach bałkańskich został przez ich władców tak podbechtany, że przeszedł w istny szal wojenny; teraz więc ci bałkańscy królowie nie mogą się już cofnąć bez narażenia swojej własnej egzystencji.

Rozpoczynają więc wojnę — wojnę z góry beznadziejną, bo Turcja ma wobec nich ogromną przewagę militarną, a Rosja, która te państwa do wojny podszezuła, już się cofa i żadnej im pomocy nie da, państwa zaś europejskie z góry oświadczają, że im na żadne zdopiecz terytoryalne nie pozwolą.

Państwa te liczą jednak na to, że pożar wszczęty na Bałkanie ogarnie i Europę i że przecie coś zarobią na rywalizacji mocarstw europejskich. Na razie zapominają o tem, że i między nimi samymi jest rywalizacja i sprzeczność interesów, z której znowu skorzystają mocarstwa.

W każdym razie przelew krwi, który się rozpoczyna na Bałkanach, wieści i Europie czasy burz i wstrząszeń.

TELEGRAMY

z dnia 9 października.

Wypowiedzenie wojny przez Czarnogórę.

Wiedeń. Król Mikołaj czarnogórski formalnie wypowiedział Turcji wojnę, przez co sytuacja na Bałkanach stała się prawie beznadziejną.

Przypuszczać prawie nie można, żeby król Mikołaj czarnogórski odważył się na wypowiedzenie wojny sam jeden, bez porozumienia ze swoimi związkowymi monarchami. Dziwnie ude-
rza to, że pierwszy z wypowiedzeniem wojny wyruszył król, który politycznie i finansowo najzupełniej zależny jest od Austrii i Rosji. Nie mógł król odważyć się na taki krok bez upoważnienia, nie mógł w ten sposób wystąpić przeciw oficjalnej polityce Sazonowa.

Terwanie stosunków dyplomatycznych.

Konstantynopol. Zastępca Czarnogóry z polecenia swego rządu zerwał stosunki z Portą i okrętem wyjechał do Konstantynopola. Z gmachu poselstwa zdjęto sztyl.

Cetynia. Poseł otomański opuścił Cetynię wraz z członkami poselstwa i otrzymał aż do granicy austriackiej zwykłą eskortę.

Nota Czarnogóry.

Konstantynopol. Wczoraj w południe poseł czarnogórski Plamenac wręczył Portę następującą notę:

„Ponieważ Turcja nie chciała spełnić życzenia Czarnogóry i nie uporządkowała spornych kwestyj, Czarnogóra widzi się zmuszoną szukać sprawiedliwości z bronią w ręku”.

Posłowi tureckiemu w Cetyni wczoraj odeślano jego paszporty. Plamenac już wyjechał. Ochronę poddanych czarnogórskich w Turcji objęła Rosja.

Konstantynopol. Nota czarnogórska, wręczona przez Plamenaca, wskazuje w szczególności na to, że Porta nie chciała uregulować kwestyj granicznych.

Walka wojsk tureckich z bułgarskimi?

Londyn. „Daily Chronicle” dostaje od specjalnego korespondenta telegram, jakoby na turecko-bułgarskiej granicy przyszło do walki między wojskami tureckimi a bułgarskimi.

Stan oblężenia i dyktatura.

Paryż. Agencja Havasa donosi z Konstantynopola, że w Macedonii ogłoszono stan oblężenia.

Saloniki. Turcja zmobilizowała dalszych pięć klas redyfów. Koleję otrzymały rozkaz wstrzymania ruchu do Bułgarii.

Saloniki. Liga wojskowa odbyła tajne zebranie, na którym uchwalono dążyć do obalenia gabinetu i ogłoszenia dyktatury wojskowej.

W Czarnogórze.

Cetynia. Onegdaj wieczór odbyły się przed pałacem króla i następcy tronu demonstracje za wojnę. Po owacych dla króla i królewicza, demonstranci urządzili owacy przed poselstwami serbskim, bułgarskim, greckim i rosyjskim.

Z zagranicy zgłasza się wielu ochotników. Utworzono korpus ochotniczy. Wczoraj defilowali przed królem powołani rezerwiści.

Następca tronu Danilo i Piotr wyjechali wczoraj do Podgoricy. Czynną się przygotowania do wyjazdu króla. Minister wojny generał Martinović wyjechał do Antivari.

Król z ks. Mirką wyjechali do Podgoricy do głównej kwatery.

W Bułgarii.

Paryż. „Matin” donosi z Sofii, że onegdaj rząd nie miał jeszcze urzędowej wiadomości o austro-rosyjskiej nocie, ale zna już jej treść i przygotowuje odpowiedź. Bułgaria propozycję odrzuci i obstawiać będzie przy autonomii Macedonii z chrześcijańskim gubernatorem pod kontrolą mocarstw.

Paryż. Dzienniki stwierdzają, że Bułgaria ma już notę odmowną przygotowaną, chyba, żeby Turcja poddała się na całej linii i wyszła poza to, co mocarstwa proponują.

W Turcji.

Konstantynopol. Wczoraj po południu odbyli studenci burzliwy wiec urządzony podobno przez komitet młodoturecki dla przysporzenia kłopotów rządowi. Studenci domagali się wojny, wyrzucenia Greków i Bułgarów i wołali: Precz z art. 23! O godz. 2 1/2 wyruszyło 200 studentów przed Portę. Przyłączyło się do nich około 1000 osób. Studenci obsadzili bramę i podwórze i urządzili hałaśliwą demonstrację. Bramę zamknięto. Ministerstwo wojny wysłało oddział żołnierzy, który napróżno starał się wejść do Porty. Studenci powitali wojsko zrazu okrzykami na cześć armii, potem zatrzymali konie i oficerów i grozili wojsku na wypadek, gdyby ich rozpędzało. Dopiero gdy się pojawił drugi oddział żołnierzy, demonstranci się rozeszli. Wpierw jednak pojawili się wśród nich wielki wezyr i minister marynarki i wygłosili mowy zapewniające, że rząd spełni swój obowiązek. Na dziś zapowiedziane są dalsze tego rodzaju wiece.

W Serbii.

Belgrad. Skupstyna uchwaliła nadzwyczajne kredyty dodatkowe w wysokości 44,800.000 dinarów.

Koła patriotyczne domagają się, aby wobec zapowiedzianej akcji mocarstw przyspieszyć akcję wojskową państw bałkańskich.

Belgrad. „Dziennik urzędowy” ogłasza ukaz królewski, przyznający ogólną amnestię dezertantom. Ks. Paweł wrócił tutaj.

Między skupstyną a sobраниem odbyła się wymiana depeesz, w których wyrażono nadzieję pomyślnego wyniku akcji ludów bałkańskich na korzyść braci w Turcji.

Belgrad. Moratorium, uchwalone przez skupstynę, dotyczy tylko osób prywatnych; państwo, mimo nadzwyczajnych stosunków, wypełniać będzie nadal swe zobowiązania finansowe.

Wojna albo rewolucja.

Berlin. „Local Anzeiger” donosi z Sofii, że zarówno w Serbii, jak w Bułgarii rządy mają tylko do wyboru wojnę lub rewolucję.

Dalej donosi „Local Anzeiger”, że propozycje mocarstw nie zmieniają już sytuacji, Bułgaria ciągle swoje żądania jeszcze zaostroża.

Belgrad. W kołach rządowych uważają wszystkie dalsze kroki pokojowe za zbyt słabe. Państwa bałkańskie są zgodne i już się od akcji nie cofną.

Spóźniona interwencja mocarstw.

Sofia. Zastępcy Austro-Węgier i Rosji przedsięwzięli wczoraj w południe w imieniu mocarstw umówiony wspólny krok.

Belgrad. Wczoraj o godz. 4 po południu poseł austriacki Ugron i rosyjski Hartwig zjawili się jako mandatarysowie mocarstw u Pasicza i przedsięwzięli „demarche” w duchu umów zawartych między Poincaré a Sazonowem.

Paryż. Na wczorajszym przyjęciu posła greckiego i bułgarskiego Poincaré ponowił rady w kierunku

Futra, płaszcze, żakiety, garnitury futrzane **Markus Tigner**
Kraków — Grodzka 28.

Model 1912 **YOST** **Model 1912**
amerykańska maszyna do pisania z piśmem zupełnie widocznym pisząca bez taśmy.
Główny Skład Filii Akcyjnego Towarzystwa maszyn do pisania Lwów, Kopernika 20. Tel. 14.
Cenniki gratis i franco.
Demonstruje się w każdej miejscowości bez przymusu kupna.

polityki umiarkowanej i uspokajającej.

Paryż. Agencja Havasa ogłasza notę: Rząd angielski zawiadomił Poincarégo, że zgadza się, aby krok u Porty przedsięwzięty został przez ambasadorów pięciu mocarstw kolektywnie.

Anglia wysyła okręty.

Paryż. Agencja Havasa donosi z Gibraltaru: Cztery krążowniki angielskie wyjechały do Malty.

Co na to Austria?

Paryż. Dzienniki stwierdzają, że Austria, przystępując do konferencji z Poincaré, jak najwyraźniej na wypadek niepowodzenia akcji zastrzegła sobie zupełnie wolną rękę.

Wiedeń. „Zeit“ donosi, jakoby przyszła sesja delegacyjna w Budapeszcie była zakwestyonowana. Kredyty przedłożone będą w tej sesji, a jeżeli zewnętrzne położenie będzie niespokojne, to projektowana na listopad sesja w Budapeszcie wcale się nie odbędzie.

Wiedeń. Wypowiedzenie wojny zrobiło wielkie wrażenie. W kołach delegacyjnych twierdzą, że teraz już wszystko stracone.

Żądania wojskowe będą wynosiły 250 do 300 milionów.

„Zapóźno na reformy“.

Konstantynopol. Przedstawiciele państw bałkańskich zachowują się wobec zapowiedzi wykonania ustawy z r. 1880 obojętnie, tłumacząc się brakiem instrukcji od swoich rządów. Koła bułgarskie nie wydają się niezadowolone, ponieważ ustawa wprowadza daleko idącą decentralizację. W kołach greckich natomiast oświadczają, iż ustawa jest niewystarczającą, gdyż od r. 1880 nastąpiły wielkie zmiany i konstytucja daje już większe swobody. W serbskich kołach panuje niezadowolenie. Uważają wojnę za nieunikloną i sądzą, że obietnica Turcyi co do tej ustawy ma na celu tylko rozbić porozumienie państw bałkańskich przez wywołanie sporów granicznych.

Wojna będzie zlokalizowana.

Berlin. Rosyjski minister spraw zagranicznych Sazonow przybył tu. Oświadczył on, że wielkie mocarstwa spokojnie przypatrują się rozwojowi spraw, ponieważ zlokalizowanie wojny jest już postanowione. Ostateczna likwidacja nie może nastąpić bez wiedzy i współdziałania mocarstw.

Miedzy Petersburgiem a Wiedniem panuje zupełna zgoda co do obecnej „demarche“ i przyszłych kroków. Wprawdzie w prasie wiedeńskiej wyrażono się, że z tamtej strony granicy mogłyby paść strzały, ale można długo czekać, nim to nastąpi. Rosya nie daje żadnego powodu do po-

wątpienia o jej miłości pokoju. Dlatego zbyteczne jest odpierać zarzuty, jakoby zastępcy Rosyi u państw bałkańskich wpływali na nie w duchu wojennym.

Turecja godzi się z Albańczykami.

Wiedeń. „N. fr. Presse“ donosi, że rząd austro-węgierski za pośrednictwem ambasadora w Konstantynopolu uzyskał zgodę Turcyi na najważniejsze żądania Malisorów. Mianowicie zgodziła się Turcyja, żeby Malisorzy odbywali służbę wojskową tylko w kraju i wolni byli od wszystkich podatków.

Saloniki. Najwybitniejsi przywódcy albańscy Bajram, Zura, Issa, Boletinac i Riza bej oświadczają, że wraz ze wszystkimi Arnautami wezmą udział w obronie ojczyzny po stronie Turcyi.

Odezwa komitetu młodotureckiego.

Saloniki. Główny komitet młodoturecki wydał okólnik do prowincyi, aby teraz usunąć spory na bok i poprzeć rząd.

Zakaz wywozu zboża z Turcyi.

Konstantynopol. Wydano zakaz wywozu zboża z wilajetów europejskich.

W delegacyi austriackiej.

Wiedeń. Na wczorajszym posiedzeniu delegacji poseł Tusar (separatysta czeski) oświadczył, że głównym powodem, dla którego południowo-słowiańskie narody nie mogły się ekonomicznie i politycznie rozwinąć, jest to, że znaczna część tych narodów żyje pod bezrządem tureckim. Europejska dyplomacja ma smutną zasługę sztucznego utrzymywania Turcyi przy życiu.

Del. Ellenbogen wniósł interpelację w sprawie szykanowania robotników austriackich przez rosyjskie władze graniczne w Nowosielicy.

Przygotowania i układy.

Równocześnie z postępującymi przygotowaniem państw bałkańskich do rozpoczęcia wojny toczą się między mocarstwami gorączkowe układy o uniemożliwienie, a przynajmniej o zlokalizowanie wojny. Od ośmiu dni państwa bałkańskie trzymają zapalony lont przy bezcechu, a europejska straż pożarna obraduje nad wielkimi i małymi programami, nad taką i owaką możliwością. Może być, że inicjatywa Francyi doprowadzi do celu, mianowicie do porozumienia austriacko-rosyjskiego; może być,

że Anglia wyjdzie nareszcie ze swej rezerwy i użyje swego obecnie wszechmocnego w Konstantynopolu wpływu w kierunku pokojowym, ale — ogólnie nie spodziewają się z interwencji Europy pożądanego skutku z tej prostej racyi, że nie wierzą w jednomyślność Europy.

Gdy grozi katastrofa i gdy skutek tego obawy i nadzieje dochodzą do najwyższego napięcia, wtedy zmieniają się role: wczorajszy nieprzyjaciół przybiera pozę najlepszego przyjaciela i wszyscy, zdaje się, dążą do jednego celu, którym ma być pomyślność ludów. Tak samo stało się w obecnym niebezpiecznym czasie, gdyż z tej okazji dowiedziano się, że stosunki austriacko-rosyjskie, które rzekomo poprawiły się po burzy w r. 1908, są dalej, jak przedtem nieprzyjemne tak dalece, że cały świat uważa za swój obowiązek przyłożyć rękę do osiągnięcia na tym punkcie poprawy. Dyplomacja europejska była przekonana, że z usunięciem się dwóch głównych przeciwników Izwolskiego do Paryża, a Aehrenthala do grobu, nastąpiła zmiana w stosunkach i wierzyła, że zgoda tych dwóch mocarstw uniemożliwia wszelkie wybryki trzecich na terenie ich walki konkurencyjnej. A tymczasem pierwsze wieści alarmujące z Bałkanu rozwiały te złudzenia. Rosya nie żenowała się pod nosem Austrii zarządzić „próbnej“ mobilizacji; nie waha się odwieść Rumunii od sojuszu z Austrią przez mianowanie jej króla feldmarszałkiem; nie zaprzecza, że próba wkroczenia Austrii na Bałkan będzie dla niej powodem do rozpoczęcia wojny.

Z drugiej strony, Austria nie omieszkła odkryć swych prawdziwych zamiarów. Nie trzeba chyba osobno zaznaczać, że głosy prasy wiedeńskiej o „historycznej misji“ Austrii na Bałkanie i o nienaruszalności sandżaku były inspirowane, były wyrazem prawdziwych pragnień i dążeń dyplomacji austriackiej. A zjawisko to, mimo usiłowań dyplomacji ku upiększeniu sytuacji, jest całkiem naturalne, gdyż cała polityka europejska obraca się głównie i zasadniczo około dwóch problemów, którymi są: przeciwieństwo angielsko-niemieckie i przeciwieństwo rosyjsko-austriackie, a około tych problemów grupuje się cała plejada drugorzędnych interesów, sporów, sojuszków i kontrsojuszków.

Z tego stanowiska oceniają też królikowie bałkańscy swój ryzykowny krok i teraz łamią sobie głowy, jak wyjść z sytuacji, w którą zapędziła ich niewłasna wola. Taki Piotr serbski z pewnością rozmyśla teraz, co będzie po wojnie, czy bez wojny, gdyż wie on, że rozczarowani Serbowie lubią poszukać sobie rewanzu na zawiedzione nadzieje nawet — w konaku królewskim. Taki Jerzy grecki, nie zważa-

JACK LONDON.

KSIEGA PRZYGÓD.

70

(Ciąg dalszy).

Kiedy dr Welshmere na pytające spojrzenie gospodarza skinął potwierdzająco głową, Sheldon polecił Viaburemu przynieść szklanki, whisky i wodę sodową.

— Z tego wszystkiego rozumiem tylko tyle — mówił Sheldon do pokrzepiającego się Olesona — że panna Lackland odpłynęła z pańskim statkiem. Niechże mnie pan jednak objaśni, jak się to stało?

— Właśnie zaczynam. Dopływałem ze statkiem do Guwutu; nim zdążyłem zarzucić kotwicę, zjawiała się tuż koło statku panna Lackland w swojej łodzi, z swoją garstką tych przekleństw Tahijczyków. „Nie zarzucaj pan kotwicy, kapitanie Oleson. Musi się pan udać ze mną do Poonga-Poonga“. Popatrzyłem na nią, myśląc, że się upiła. Cóż bowiem miałem myśleć? Nie odpowiadając nic, posunąłem się ze statkiem, szukając twardszego gruntu; główny żagiel był już zwinięty. Wreszcie zawołałem: „Daj mi panno Lackland i śpiewaj sobie dalej!“ „Radzę panu być posłusznym, inaczej nabawi

się pan kłopotu“, odparła dziewczyna. Łódź zbliżyła się do statku i panna Lackland poczęła się wspinać na pokład. Stanąwszy na pierwszym wianusku, zawołała: „Tu jest piętnaście sążni w górę, niech pan każde swym ludziom mnie wciągnąć“. Po chwili była już na pokładzie. Oznajmiła mi, że jest współwłaścicielką Berandy. Nie chciałem wierzyć, nie mogło mi się pomieścić w głowie, żeby pan zrobił coś podobnego. Zażądałem dowodów, twierdząc, że jestem za stary, bym na słowo wierzył takiemu dzieciuchowi. Wreszcie poprosiłem stanowczo, by opuściła pokład statku. „Kapitanie“, rzekła mi wtedy z wdzięcznym uśmiechem, „niech mi pan poświęci kilka chwil. Mam trochę dobrej whisky na pokładzie „Emila“. Niech pan pozwoli ze mną; chciałabym się pana poradzić, jak postąpić w sprawie statku „Martha“. Wszyscy mówią, że pan jest tu najdoświadczeńszym żeglarzem“. Cóż miałem robić? Nie jestem znowu takim gburem. Wsiadłem z nią do łodzi i popłynęliśmy w kierunku, gdzie stał „Emil“. W drodze opowiedziała mi o sposobie, w jaki nabyła „Marthę“ i oświadczyła, że zamierza udać się celem zepchnięcia statku na wodę. Mówiła również, że najeła statek Munstera i powtórzyła życzenie, bym jej towarzyszył w drodze do Poonga-Poonga. Wszystko to sprawiło, że zacząłem się wahać; uderzyła mnie

powaga i stanowczość, z jaką się wyrażała o tych wszystkich sprawach. Oświadczyłem wreszcie, że udam się tu do Berandy po rozkazy. Na to odparła, że rzecz wymaga pośpiechu, że nie ma ani chwili do stracenia, gdyż „Martha“ może uleść zniszczeniu. Dodała wreszcie, że jeśli nie udam się z nią od razu do Poonga Poonga, popłynie tam sama na swoim statku. I tu właśnie zaczęła się komedia. Na pokładzie „Emila“ zastałem trzech pijaków, Fowlera, Curtisa i Brahmsa. Zna ich pan dobrze. Siedzieli, racząc się whisky. Joanna kazała przynieść nowy zapas i szklanki. Na dany przez nią znak tamci znikli. „Przepraszam pana na chwilkę“, rzekła, gdyśmy zostali sami. „Muszę na moment wyjść, zaraz wrócę“. To „zaraz“ trwało pół godziny. Ja nie piłem nic już dziesięć dni; jestem stary człowiek, zniszczony i wycieńczony febrą. Przytem byłem na czczo od rana. Po wyjściu Joanny wrócili trzej obywatele z Guwutu i przysiadłszy się do mnie, zaczęli przepijać gęsto. Poszedłem w ich ślady; w ciągu rozmowy usiłowałem mnie nakłonić, bym uczynił zadość życzeniu panny Lackland. Zastłaniałem się koniecznością wypełnienia raz otrzymanych rozkazów. Potem uczułem zawrót głowy; nie dziwnego, nigdy nie piję dużo, a przytem byłem osłabiony niedawnym atakiem febry...

(Ciąg dalszy nastąpi).

DRUKARNIA LUDOWA

KRAKÓW, ULICA FILIPA 11. TEL. NR. 1310.

WYKONYWA DZIEŁA, GAZETY, ZAPROSZENIA, AFISZE I T. P. SZYBKO, GUSTOWNIE, STARANNIE I PO MOŻLIWIE NAJPRZYSTĘPNIEJSZYCH CENACH.

jąc na mobilizację w swym kraju, cały tydzień przesiedział w Wiedniu, chodząc z kinematografu do kinematografu, a rozmyślając, jak wywinąć się z całością korony z sytuacji, w jaką za podszeptem krewniaczki w Petersburgu wdepnął. Taki Ferdynand bułgarski, najtęższa głowa pośród ukoronowanych sojuszników, mimo głoszonej dzielności swej armii z niepokojem spogląda w przyszłość, rozpatrując los swego przewodnika Battenberga, który po zwycięskiej wojnie stracił tron.

Wszyscy oni w godzinie słabości dali się namówić do nierozważnego kroku; jeden po drugim dał się uwieść obrazem sojuszu chrześcijańskiego przeciw niewiernym, a teraz grozi im większe niebezpieczeństwo, aniżeli osaczonej ze wszystkich stron Turcji. Wszyscy oni myśleli, że wyciągną jakąś korzyść z osłabionej Turcji, a teraz muszą wyciągnąć konsekwencje z gry, której zysk — innym przypadnie w udziale.

Socjalna demokracja przeciw wojnie.

Z mowy tow. posła dra Ellenboga.

Na poniedziałkowym posiedzeniu delegacji austriackiej w dyskusji nad polityką zagraniczną Austro-Węgier wygłosił obszerną mowę socjalistyczny poseł tow. dr Ellenbogen, który dobitnie przedstawił przyczyny kryzysu bałkańskiego, odpowiedzialność interesowanych państw, obrzydliwą rywalizację mocarstw i ich bezsilność wobec problemu bałkańskiego. Egoistycznej polityce mocarstw mowca przeciwstawił pokojową i kulturalną politykę socjalnej demokracji; prowadząc tę politykę socjalna demokracja wszędzie czuje się solidarną z socjalną demokracją krajów bałkańskich.

Miedzy innymi mowca scharakteryzował

rolę Rosyi.

Ciężką winę w kryzysie bałkańskim ponosi Rosya. Rosya już przed wielu laty wzięła na siebie rolę oswobodzicielki ludów. Oczywiście jest to maska, z której można tylko drwić. Rosya powinna przedewszystkiem we własnym kraju bardziej po ludzku obchodzić się z bojownikami o wolność, powinna bardziej ludzkie porządki zaprowadzić w Syberyi. W tej samej Rosyi, która zdławiła życie narodowe

w Polsce,

którą zagrabiła prawa ludności w Finlandyi, która Persyę zdruzgotała — w tej samej Rosyi wzięcie oswobodzicielkę niepodobna.

Wiemy dobrze, że Rosya idei panslawistycznej używa po to, by przykryć swe żądze zabiorcze nie milknące nigdy — od czasów Piotra

Wielkiego. Wiemy dobrze, że Rosya grała swą rolę oswobodzicielki przy pomocy zbrodniczych środków, nie tylko groźbą i podkupem — wystarczy przypomniać zamordowanie Stambułowa; nie są to bynajmniej środki cywilizacji europejskiej. Wiemy dobrze, że Rosya przeszkadzała pokojowemu porozumieniu pomiędzy Turcją a Serbią kilkakrotnie. I jeśli dr Kramarz, który w austriackim parlamencie wciąż gra rolę tłumacza zamiarów rosyjskich, mówił

o podziale Turcyi,

to wybrał on bardzo nieszczęśliwą chwilę, by zdradzić ostatnie tajne zamiary Rosyi. Jeśli Rosya jest dziś za pokojem, to socjalni demokraci wiedzą przynajmniej dokładnie dlaczego: dlatego, że jeszcze nie uporządkowała swej armii, rozbitej na polach Mandżurji; dlatego, że czuje się zbyt słabą, by mogła prowadzić wojnę z wielkimi mocarstwami, abstrahując już od wybuchów rewolucyjnych, które następują w Rosyi po każdej wyprawie wojennej.

Charakteryzując dążenia mocarstw europejskich do utrzymania pokoju, mowca socjalistyczny wykazał, że tę politykę spowodowały nie żadne bynajmniej pobudki natury idealnej, lecz szereg bardzo realistycznych rozważań, między innymi strach przed

widmem rewolucyi socjalnej,

które niezawodnie ukazałoby się na ruinach po olbrzymiej wojnie europejskiej. Między innymi też sama bojaźń rewolucyi socjalnej niezawodnie także była powodem — być może nieświadomym tego entuzjastycznego uchwalenia w Austrii

reformy wojskowej,

gdyż w ten sposób otrzymano do rąk środki przeciw tak zwanemu wrogowi wewnętrznemu.

Tow. dr Ellenbogen energicznie wystąpił przeciwko, jak się wyraził, „tej grupie ludzi u nas w Austrii, która posiada więcej przodków, niż uczucia odpowiedzialności, która wciąż chce zapłatać Austrię w jakieś awantury wojenne; przeciwko tej

militarno-klerykalnej klice,

która, zobaczywszy jakikolwiek obłoczek na horyzoncie, zaraz chciałaby zwabić ludzi do awantury. Na szczęście ta grupa jest w mniejszości i zapewne niesłusznie powołuje się ona na następcę tronu, jako swego protektora. Lecz ona istnieje i niestety partya chrześcijańsko-socjalna daje się używać jako narzędzie tej kliki“.

Tow. Ellenbogen zakończył swą mowę energicznym protestem przeciwko wszelkim zamiarom antypokojowym i zapowiada ze strony socjalnej demokracji nieubłaganą walkę, jeśli rząd austriacki odważy się prowadzić politykę rabunku ziemi. (Oklaski).

Napad na bułgarskiego posła socjalistycznego.

Jak wiadomo naszym czytelnikom, socjalistyczny poseł bułgarski tow. Zakazow wygłosił w soboraniu (parlamencie) mowę, protestującą przeciw grożącej wojnie. Został zato wywleczony ze sali i obity.

Otóż wielka grupa akademików napadła po południu na ulicy na wracającego do domu tow. Zakazowa i czynnie go znieważała.

Dwaj akademicy strzelali nawet z rewolwerów, lecz nie trafili.

Tow. Zakazow ukrył się w pobliskiej bramie i w ten sposób uniknął pewnego zlinczowania, którego akademicy chcieli dokonać.

Frontowe okna tego domu, gdzie się ukrył poseł socjalistyczny (dom ten należy do profesora gimnazjalnego Kalowa) zostały zbombardowane kamieniami i kompletnie zdemolowane.

Policja wraz z żandarmeryą rozprószyła akademików i odprowadziła Zakazowa do domu.

Nowy koziołek p. Dmowskiego.

Wódz rozbitków endeckich — p. Dmowski, czując, iż nie ma szans najmniejszych dostania się do Dumy wobec skwalifikowanej przeciwko niemu opinii wszystkich innych stronnictw — postanowił jeszcze próbować urwać przeciwnikowi nieco głosów za pomocą uprawiania demagogicznej wrzawy antysemitkiej... A może swój niechybny upadek chce zgóry przedstawić, jako li tylko zwycięstwo żydostwa nad nim, jedynym „prawdziwym Polakiem“... Legnie, lecz jako ofiara jakiegoś rzekomego, politycznego „mordu rytualnego“, a dalszą wrzawą zasłoni się fakt, że dziś nawet jego najbliżsi druhowie-ugodowcy uprzykrzyli sobie jego lichy kabotyństwo.

Uwagi powyższe nastroczą nam mowa kandydacka Dmowskiego, której ton antysemitki był tego rodzaju, że wprawił w zachwyt... redakcyę „Głosu Narodu“!

Charakterystyczną jest rzeczą, że p. Dmowski dziś publicznie się przechwala tem, że z całą energią występował (podczas obrad III Dumy) przeciwko równouprawnieniu żydów w tym samorządzie miejskim dla Królestwa, który „bracia słowianie“ preparują i przykrawają bez końca...

Otóż prasa warszawska przypomina, jak to w r. 1907, również podczas kampanii wyborczej, p. Dmowski, jako kandydat do II Dumy mówił, że walka z żydami nie może uprawniać do żądania jakichś praw wyjątkowych. Polacy — oświadczył kandydat — sami są ofiarą praw i

W. DOROSZEWICZ.

DEKADENT.

(Ciąg dalszy).

— Ach, nadzwyczajne! Jak w romansie! Poezja!

— A jakże! A on jeszcze okoniem staje. Do cerkwi na ślub ani rusz jechać nie chce. „Ja chcę brać ślub w obliczu szatana! Żeby się piekło radowało. A ślub mi da — powiada — rozpustnik i ojcobójca!“ Takie okropności wygadywał. „Oj cobójca i rozpustnik zwiążę nam ręce, a pieśń weselną zaśpiewają Kainy, święci bratobójcy i Judasz sprzedawczyk“. A ja rosnę z radości! Pomyśl pani: za Belzebuba wyjść, Belzebuba mieć za męża! Jakież to piękne i czarujące, myślałam sobie. Zaczęto go przekonywać: „Co to panu szkodzi, panie Oskarze Wilde, przecież pan jesteś wyższy nad te szopki! Niech pan to zrobi dla świętego spokoju, panie Oskarze Wilde!“ Właściwie nazywa się on Piotr Siemionowicz i w paszporcie napisane: Piotr Siemionowicz, ale kazał się nazywać: Oskar Wilde, jak ten angielski bezbożnik i rozpustnik. Może pani słyszała o nim?

Brunetka potakująco kiwnęła głową.

— Któż nie zna Oskara Wilde! Nieboszczyk, a był wielkim człowiekiem.

— Dobrze się to pani mówi!... Co trudu kosztowało przełamać jego upór! Powiada, że nie wierzy, więc do cerkwi na ślub nie pójdzie. Ledwo, ledwo namówili go krewni moi. I to namowy niechybnie nie pomogły, gdyby nie stałość mamy, która oświadczyła stanowczo, że bez ślubu i błogosławieństwa bożego nie da ani córki, ani posagu. Widzi więc Wywertow, że uporem nic nie wskóra — przystaje wreszcie. „Dobrze — powiada — pójdę do waszej cerkwi! O, wy robactwo tchórzliwe! Będziecie świadkami, jak straszliwie będę bluźnił. Wiedziecie, iż w nic nie wierzę i ze wszystkiego kpię!“ Boże, czego tam nie było! Wreszcie w cerkwi wszystko odbyło się bez wypadku; wróciliśmy do domu. Mama, wedle starego zwyczaju, urządziła bal i kolację. Wywertow kazał muzykantom grać „danse macabre“, taki taniec nieboszczyków, a sam owinał się w prześcieradło, niby w całun, i tańczył Palcami strzelał, aż krew mroziło. Przy kolacyi wznosił toast za Belzebuba, a mnie, mamie i wszystkim krewnym śpiewał „Wieczne odpoczywanie“. Naperfu-mowałam się prawdziwymi perfumami francuskimi; gdy je poczuł, skrzywił się straszliwie i począł wołać: „Nie znoszę tych delikatnych zapachów! To takie nikłe, takie marne i poziome! Fi

listerski to zapach. Dajcie mi smrodów piekielnych!“ Skądże mu tych smrodów piekielnych wezmę? W sypialni nowożeńców (mama przygotowała wspaniałą sypialnię) kazał siarką nakadzić. W nocy służba biegła do apteki, budziła aptekarza i wreszcie przyniosła siarki sproszkowanej. „Kadźcie siarką — powiada — to mi przypomina ojczyznę moją — piekło!“ O mało się nie zadusiłam...

— No i co? I co?

Brunetka była cała rozogniona.

— I nic. Zrana wstał, wypił pełny syfon wody sodowej i powiada mi: „Przynies swe papiery wartościowe!“ Przynoszę cały mój posag, on się tylko skrzywił i burknął: „Et, Aksinjo, w złych papierach twój posag!“ — „W charkowskich — powiadam — ziemskich“. „Otóż to! Charkowski ziemski bank — do niczego: zastawione są w nim krymskie wille luksusowe, a teraz w Krymie rewolucya — wille płoną jedna za drugą. To nie interes. Lepiej ulokować twój posag w petersburskim towarzystwie kredytowym — w Petersburgu domów palić nie będą“. Gdy mu papiery niosłam, aż drżałam cała. I co z nimi taki dekadent robi? Porwie, myślę sobie, albo pogryzie. A on nic — jeszcze rady praktyczne. Aż mi przykro się zrobiło.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Feliksa Stattera zostało przeniesione z ul. św. Marka na ul.
Floryańską 55, l.p.
Biuro ogłoszeń i wszelkiej reklamy

przepisów wyjątkowych, nie mogą więc domagać się tych środków przeciwko żydom.

Tak mówił p. Dmowski, jako kandydat, gotujący się do zwycięstwa, inaczej mówi, jako kandydat, który wie, że padnie, i chce swój upadek przypisać nie swoim błędom, które stwarzają dokoła niego coraz większą pustkę, lecz chce uciekać za obalonego przez zemstę żydowską.

Ba, już zgóry nawet grozi żydom, że w razie, gdyby z ich winy skrzywdzonym zostało Koło w Dumie i nie posiadało za wodza — genialnego p. Romana Dmowskiego — to niech wiedzą, że się tak wzdrygnie wtedy dusza polska, iż żydzi odczują to na polu ekonomicznym! Nisko spadł ten p. Roman Dmowski, kiedy do takich „rewolwerowych” argumentów próbuje się uciekać!

I doczekał się w końcu takiej reprimendy od niegdyś olśniewanego przezeń „Kur. Warsz.”, że w odpowiedzi na ataki Dmowskiego przeciw całej prasie polskiej (z wyjątkiem, rozumie się, organów własnych) ów „Kurier” pisze:

...To ogół prasy peryodycznej, codziennej i niecodziennej, powiada z niepospolitą solidarnością, że p. Dmowski nie posiada żadnych kwalifikacyj politycznych, nie wyraża żadnych potrzeb i interesów narodowych. Pan Dm. nie zwalcza więc kilku organów prasy; on ponieważ najważniejszym dziś i bardzo ważnym zawsze organem myśli publicznej, promotorem czynu społecznego, obrońcą interesów narodowych.

Jest to dalszy ciąg tej roboty anarchicznej, którą p. Dmowski prowadzi od chwili, kiedy przybył na stałe do Warszawy. Jest to dalszy ciąg rozbijania, zamiast organizowania.

Zaiste, barbarzyństwo występuje do walki z cywilizacją.

A na jego czele staje b. prezes Koła polskiego, człowiek, który wyciągał rękę Rosyanom do zgody, który w Petersburgu zeszedł na linię ugody, a tu, w kraju, dyszy pragnieniem walki, obalania instytucyj szanownych, szkalowania osób, grup i idei, zrywania solidarności narodowej, obalamucania tłumów, jatrzenia, podniecania, a wszystko dla nieszczęsnej, obłąkanej ambicji „postawienia na swoim”.

Listy warszawskie.

Warszawa, 6 października.

Mobilizacja. — Bojkot wyborów. — Odezwa bojkotowa „Polski”. — Nowy numer „Robotnika”.

Wszystko wskazuje na to, że owa „próbna” mobilizacja była tylko wybiegiem w celu zamaskowania zupełnie realnych przygotowań wojennych, które z gorączkowym pośpiechem są obecnie czynione przez Rosję. Nikt tu już nie wątpi, że Rosja na gwałt mobilizuje swe siły wojenne i że te przygotowania są zwrócone przeciwko Austrii. Kordon austriacki jest strzeżony obecnie z nadzwyczajną uwagą, listy z Austrii i do Austrii skrzętnie przeglądane, a poddani austriacy ulegają jeszcze bardziej niż zwykle wzmocnionemu dozorowi.

Przygotowania wojenne Rosji jeszcze bardziej usuwają na szary koniec życia publicznego sprawę wyborów. Cała prowincja traktuje je z nadzwyczajną obojętnością i tylko „koncentracja narodowa”, wysuwająca w Warszawie kandydaturę Kucharzewskiego przeciwko Dmowskiemu wywołuje pewne, sztuczne zresztą ożywienie „wyborcze”.

Akeya bojkotowa dała świetne wyniki przy wyborach pełnomocników robotniczych w Częstochowie. Wybory te zbojkotowały wszystkie większe fabryki, jak huta na Rakowie, „Warta”, Motty, Blachownia, Markusfelda, tapieciarnia, cementarnia we Wrzosowej, ceramiczna „Korwinów” i inne. W Łodzi wybory robotnicze odbyły się dzięki znacznemu udziałowi w nich najciemniejszych żywiołów robotniczych, należących do chrześcijańskiej demokracji i do „prawowiernej” N. D. Ale i w Ło-

dzi bojkot zatoczył dość szerokie koło. Większość pełnomocników wybranych — są to jednak „postępowcy bezpartyjni”.

Poza żywiołem robotniczym bojkot został w dość szerokich rozmiarach zastosowany przez chłopów, wśród których dość gęsto krąży odezwa nielegalna, wydana przez „Polskę” — tajny organ narodowo-rewolucyjny. Odezwa ta, trzymana w tonie bardzo jaskrawym, kończy się ustępem:

„Nie stajemy do tych moskiewskich wyborów. Hańba i przekleństwo temu, kto ośmieli się do moskiewskich wyborów przystąpić! Hańba i przekleństwo temu wyrodkowi, który ośmieli się w imieniu naszego Narodu do Dumy posłować. Tu u siebie na własnym zagonie pracować, walczyć i radzić będziemy o odbudowaniu z gruzów Ojczyzny — tymczasem w podziemiach, a kiedyś, da Bóg, na własnej ziemi w wolnym Sejmie wolnego Ludu Polskiego.

Precz z Dumą moskiewską!

Niech żyje wolny Sejm Polski w Warszawie!”

W znacznym stopniu poświęcony jest bojkotowi wyborów i ostatni (255-ty) numer „Robotnika”, świeżo rozpowszechniony w całym kraju przez organizację P. P. S. Swój.

KRONIKA.

Środa 9 października.

Nowiny krakowskie.

Pierwszy koncert abonamentowy odbędzie się 23 b. m. i zareprezentuje krakowskiej publiczności rozgłośnego tenora opery lipskiej i teatru w Bayreuth J. Urlusa. Znakomity artysta, który wedle jednogłośniego zdania krytyki zagranicznej jest również na estradzie koncertowej zjawiskiem niecodziennym, pozyskany został na sezon bieżący do Metropolitan-Opera w Nowym Jorku jako następcę Slezaka, opuszczającego Amerykę w tym sezonie. Na pierwszy ten koncert abonamentowy rozpocznie się sprzedaż biletów już w dniach najbliższych. Ceny miejsc nie będą podwyższone. — Abonament tegoroczny, jednoczący dziesięć najświetniejszych produkcji, ma ogromne powodzenie u publiczności; obecnie już liczba abonentów przewyższa zeszłoroczną. Zamówienia przyjmowane będą jeszcze do 18 b. m.

W pałacu Sztuk pięknych na nieustającą wystawę nadesłali nowe dzieła sztuki artyści pp.: Augustynowicz Aleksander, Broszkiewicz Antoni, Fałat Julian, Hofman Vlastimil, Kossak Wojciech, Krasnowolski Józef, Kulczycka Helena.

Zamach samobójczy umysłowo chorej. Wczoraj wieczorem zażyła w zamiarze samobójczym umysłowo chora Joanna Wojciechowska rozpuszczonego w wodzie fosforu. Pogotowie wypompuwało jej żołądek i odwiozło do szpitala Łazarza na oddział dla umysłowo chorych.

Pierwszy koncert symfoniczny Towarzystwa muzycznego. Zapowiedziany na piątek 25 października koncert symfoniczny Tow. muzycznego budzi swoim programem niezwykle zainteresowanie wśród najszerzych kół muzycznych. Nowo pozyskany dla Konserwatorium krakowskiego prof. H. Czaplński, jeden z najcelniejszych uczniów głośnego pedagoga Sevczika w Wiedniu, wykona oparty na motywach hiszpańskich koncert skrzypcowy (op. 25) kompozytora francuskiego Edwarda Lalo (zm. 1892 r.), utwór, mający poza olśniewającą techniką głęboką wartość artystyczną. Niemniej atrakcyjny stanowi koncert wiolonczelowy Dworzaka (op. 104), który odegra z orkiestrą prof. K. Skarżyński. Kulminacyjnym punktem programu jest 5 symfonia P. Czajkowskiego (e-moll, op. 64), którą przygotowuje dyr. F. Nowowiejski; utwór ten, jedno z najpotężniejszych dzieł Czajkowskiego, staje godnie obok jego popularnej symfonii „patetycznej”.

W teatrze Apollo wystąpi gościnnie przez ośm wieczorów Bartoni, artysta-malarz bez rąk; poza tem dotychczasowy program familijny.

Konkurs zapaśniczy w teatrze Nowości rozpoczyna się z dniem dzisiejszym. Dziś walcą John Binning przeciw Szwabowi, Derma przeciw Lenze, Solar przeciw Winterowi. W dalszym ciągu zgłosił się do konkursu żydowski szampion Wildman.

Z sali sądowej. Wczorajsza rozprawa przeciw Janowi Koźlakowi i Maryi Ożóg z Prokocimia o nałogową kradzież zakończyła się wyrokiem zasądającym Koźlaka na 5 lat a Ożogowej na 4 lata więzienia.

Rozprawa ta była ostatnią w tej kadencji; następna rozpocznie się 4 listopada.

Uniwersytet lwowski im. A. Mickiewicza (ul. Szewska 16, l. p.).

Czytelnia czasopism otwarta codziennie od godz. 11—1 w południe i od 4—9 wieczorem. Biblioteka otwarta od godz. 12—1 w południe i 5—9 wieczorem. Biuro otwarte w dni powszednie od 5—7 wieczorem.

Repertuar teatru miejskiego.

Środa: „Intryga i miłość” (popularne).

Czwartek: „Trzeba umrzeć, aby żyć”.

Piątek o godz. 6 wieczorem: Wieczór Skargowski.

Sobota: „Peer Gynt”, poemat dramatyczny w 5 aktach H. Ibsena, przekład J. Kasprzowicza, muzyka Edwarda Griega.

Niedziela po południu: „Kościuszkę pod Racławicami” (ceny niższe do połowy).

Niedziela wieczór: „Peer Gynt”.

Poniedziałek: „Peer Gynt”.

Nowiny lwowskie.

Rozprawa o szpiegostwo przeciw szajce Stecyszyna, który bawi w Rosji, odbędzie się przed lwowskim sądem dnia 16 b. m. Oskarżeni są: Zofia Kucharzewska z Warszawy, Włodzimierz Łesiuk, koncypista dyrekcji skarbu, Adam Pakuła, Irena Stecyszyn z Brodów, Zygmunt Drecki, Teodor Sydor, Stefan Kuta, Włodzimierz Wierzbicki i Teodor Charczuk. Oskarżać będzie prokurator Vogel, bronić oskarżonych będą: dr Jonas (Kucharzewska), dr Starosolski (Łesiuka), dr Hlawaty (Pakuła), dr Wyrostek (Stecyszynowa i Dreckiego), dr Zarzycki (Sydora), dr Dwernicki (Kutę i Wierzbickiego), dr Piersacki (Charczuka). Rozprawa potrwa kilka dni.

Sprawy miejskie. Prezydium miasta, udające Radę miejską, na ostatnim swem posiedzeniu powzięło drugie uchwały w sprawie projektu ustawy o podatku miejskim od obrotu nieruchomości i w sprawie projektu ustawy o podatku miejskim od przyrostu wartości nieruchomości; uchwaliło wypłacić dyrekcji kolei 6000 K jako jednorazową prestatycję za przekształcenie wymijalni na Persenkówce na stację ładug towarowych; suma ta będzie wypłaconą w połowie z funduszu elektrowni, a w połowie z kredytu na budowę i konserwację dróg; zezwolono Teodorowi i Józefowi Klimowiczowi na otwarcie dwóch nowych uli, a to jednej bocznej od ul. Piekarskiej, a drugiej bocznej od ul. Głowińskiego, każda o szerokości 16 m., oraz na utworzenie u zbiegu tych nowych ulic kwadratowego placu o boku długim na 45 m. zezwoliło na ustawienie namiotu na panoptikum i muzeum anatomiczne Henryka Trabera na placu Zbożowym za opłatą 100 K tygodniowo; uchwaliło wysłać na dwutygodniowy kurs seminaryjny budownictwa miast w Dreźnie starszego radcę budownictwa Kinela, a na taki kurs w Berlinie radcę bud. Drexlera; upoważniło syndyka miejskiego do wytoczenia pozwu Melanii z Lityńskich Bałabanowej o zwrot 10.000 K, wypłaconych na rachunek czynszu dzierżawnego za salę w Filharmonii na projektowany kinoteatr miejski.

Wiec informacyjny dla słuchaczy i słuchaczek pierwszego roku uniwersytetu i politechniki odbędzie się w sobotę 12 b. m. o godz. 7 wieczorem w lokalu „Życia”, stowarzyszenia polskiej akademickiej młodzieży postępowej (ul. Sienkiewicza 9, l. p.). Na porządku dziennym: „Stosunki wśród akademickiej młodzieży polskiej na terenie lwowskim”.

Złoty młodzianiec. W poniedziałek miała przed przysięgą odbyć się rozprawa przeciw Stanisławowi Łomnickiemu z powodu oszustw. Młodzianiec ów z obszarnej rodziny, elegancki, o pańskich manierach, żył jak wielu z tej sfery, z naciągania krewnych i niekrewnych, wreszcie dopuszczając się począł przeróżnych oszustw, ten sposób „zarabkowania” uważając za bardzo odpowiedni swemu urodzeniu, niż pracę. Dostał się wreszcie do więzienia, znaleźli się jednak bogaci a naiwni krewni, którzy złożyli za niego kaucję w kwocie 20.000 K. Łomnicki wyszedł z więzienia i wyjechał do Wiednia, gdzie naciągnął pewną firmę na 4000 K i z tą kwotą frunął w świat. Na rozprawę nie przybył naturalnie.

PRAWO LUDU

jedyny polski, popularny, ilustrowany Tygodnik Socjalistyczny, Organ Polskiej Partii Socjalno-Demokr., wychodzi rok XV-ty pod redakcją Posła Zygmunta Klemensiewicza. Prenumerata roczna 4 K, kwartalna 1 K, numer pojedynczy 10 h. Numera okazowe darmo, opłatnie, odwrotnie. Adres Redakcyi: Kraków, Filipa 2.

Zginął w drodze między Budapesztem a Lwowem 32 letni jubiler Maier Lubianin. Do Lwowa przybyć miał 1 b. m., w tym dniu widziano go w pociągu między Ławocznem a Stryjem. We Lwowie bawi jego żona, która jest artystką w „Casino de Paris” i ona to poszukuje zaginionego męża.

Z teatru miejskiego donoszą nam: Na najbliższą premierę w dziale dramatu, przygotowuje teatr miejski nadzwyczaj efektowną i zajmującą sztukę Henryka Kistemaekersa p. t. „Szpieg”. Sztuka ta, której oryginalny francuski tytuł brzmi: „La Flambee”, grana była w ubiegłym sezonie z olbrzymim powodzeniem w Paryżu i zdobyła wprost rekord pod względem liczby przedstawień i osiągniętego sukcesu scenicznego, który towarzyszy jej w dalszym ciągu na scenach francuskich. Powodzenie swe zawdzięcza sztuka Kistemaekersa zarówno świetnie wybranemu tematowi, jak i wprost mistrzowskiej znajomości sceny, z jaką autor utwór swój zbudował, dając w nim rzecz, której od początku do końca słucha się prosto z zapartym techem.

„Szpieg” ukaże się na naszej scenie w przyszłym tygodniu z pp. Siemaszkową i Żelazowskim w głównych rolach.

Jutro, we środę, w międzyaktach świetnej komedii Ignacego Nikorowicza „W gołębniku”, wystąpi słynny mandolinista rumuński Dimitresco Simicel, który wykona różne oryginalne kompozycje.

P. Simicel wystąpi również w piątek przed rozpoczęciem przedstawienia i w niedzielę, w czasie wieczornego przedstawienia.

Repertuar teatru miejskiego we Lwowie.

Czwartek: „Borys Godunow”.
Piątek: „Maryja Magdalena” Fryderyka Hebbela.
Sobota po południu: „Eros i Psyche”.
Sobota wieczór: „Madame Butterfly”.
Niedziela po południu: „Hrabia Luksemburg”.
Niedziela wieczór: „W gołębniku”.
Poniedziałek: „Maryja Magdalena”.
Wtorek: „Kuglarz”, opera w 3 aktach, słowa M. Lena, muzyka J. Masseneta.
Środa: „Grube ryby”.
Czwartek: „Kuglarz”.

Z kraju.

Z Bochni piszą nam. W ubiegłą niedzielę odbyło się w naszej „Czytelnicy Robotniczej” czwarte z rzędu przedstawienie; grano bardzo wesołą sztukę p. t. „Stryj przyjechał”, oraz znaną kołom robotniczym partyjną sztukę p. t. „W pogoni za ptaszkami”. Liczne zebrani goście długo niemiłkącymi oklaskami dali wyraz swemu zadowoleniu i szczeremu uznaniu dla wyśmienitej gry młodych amatorów. Na szczególne wyróżnienie zasłużyli sobie zwłaszcza „najmłodsi” tow. Pustelnikówna (Zuzia) i tow. Ryncarz (Grzywaczek), którzy wbrew przewidywaniu najlepiej wywiązali się ze swoich ról. Nie wspominamy natomiast o innych naszych amatorach, którzy już w poprzednich swoich występach wykazali wysoką kulturę sceniczną. Podkreślić jednak musimy grę tow. H. Izykówny, Br. Kątrówny i tow. Białkowskiego, którzy mimo występowania w obu sztukach świetnie oddali swoje role. Jednak olśnił nas wszystkich mistrzowską swą grą stryja Kuleszy jedna z najlepszych sił naszego teatru, niestrudzony kierownik „Sceny robotniczej” tow. Librantowicz.

Na tem miejscu zwracamy się z uprzejmą prośbą do redakcji „Kuryera Ilustrowanego”, aby informowanie o zgromadzeniach pozostawiła organem partyjnym, a nie bałamuciła opinii publicznej z palca wyssanymi wiadomościami.

Repertuar teatru Turskiego na prowincji.

Dolina, 10 października: „Synowa ze suteryn”.
Kolusz, 11 października: „Krowoderskie zuchy”; 12 października: „Synowa ze suteryn”; 13 października: „Przedmiejskie zalecanki”.
Stanisławów, 14 października: „Krowoderskie zuchy”; 15 października: „Synowa ze suteryn”; 16 października: „Przedmiejskie zalecanki”; 17 października: „Krowoderskie zuchy”.

Ze świata.

Echa napadu na bank w Katowicach. Do redakcji „Górnolazaka” w Bytomiu nadszedł list, rzucający pewne światło na zbrodniczy napad na bank w Katowicach. Znaczek wykazuje stempel pocztowy miasta Łodzi. W liście tym przyznaje się bandyta łódzki, niejaki Jan Piątek, a jak się sam zwie:

przywódca „Mścicieli”, do zbrodni i opisuje napad w następujący sposób:

„Ja, niżej podpisany, przywódca grupy rewolucyjnej „Mścicieli”, wykonałem ten zamach na bank w Katowicach. Wszedłem do banku i wymierzyłem rewolwerem do kasjera, zawezwawszy go przedtem, by stał cicho. Gdy ten zwrócił się do telefonu, strzeliłem do niego, a gdy drugi urzędnik zaczął krzyczeć, zawezwalem go, by był cicho; ten jednak schwycił mnie za gardło, poczem i do niego strzeliłem. Zabrałem jedną kasę, drugiej nie zdołałem zabrać, bo wszedł pewien pan i spłoszył mnie”.

Zbrodniarz podaje dokładny opis stanu kasy.

Pop w kuryi żydowskiej! Prawdziwie rosyjski dziwag wyborczy: W Jekaterynosławiu, wobec podziału wyborców na kurye narodowościowe, prefekt szkoły realnej duchowny Bielskij, jako neofita, będzie musiał głosować w kuryi żydowskiej.

B. GABRYELSKA. Kraków, kupuje, sprzedaje i najmuje — fortepiany, pianina, harmonie i plansie — krajowe i zagraniczne, nowe i przebrane — za gotówkę i na spłaty — bez zaliczki.

O elektrownię miejską w Krakowie.

Komisja gazowo-elektryczna krakowskiej Rady miejskiej odbyła we wtorek posiedzenie, pod przewodnictwem prezydenta dra Lea, na którym zaproszeni przez gminę rzeczoznawcy radca dworu prof. Hehenegg i dyrektor elektrowni miasta Wiednia inżynier Sauer z Wiednia oraz prof. Wyssling z Zurychu złożyli ustne sprawozdanie w przedmiocie zaopatrzenia Krakowa w potrzebną do zaspokojenia wzrastającej konsumpcji prądu elektrycznego. Rzeczoznawcy rozpatrywali dwie alternatywy, tj. powiększenie produkcji prądu elektrycznego w istniejącej miejskiej centrali, oraz ewentualność poboru prądu z centrali okręgowej bądź już istniejącej, bądź powstać mającej.

Co się tyczy poboru z centrali okręgowej już zbudowanej w Sierszy, wyrazili się eksperci, że nie mogliby gminie doradzać poboru z tej centrali pod warunkami przez nią ofiarowanymi. Projekt budowy nowej centrali wodnej w Jazowsku ocenił prof. Wyssling ze stanowiska technicznego jako odpowiedni i nadający się do wykonania, uznając też podany w projekcie koszt budowy w sumie 17 milionów koron za trafnie obliczony.

Niezależnie od tego, jaki obrót weźmie w przyszłości ze względu na stosunki finansowe, oraz kosztowność projektowanego przedsiębiorstwa sprawa budowy elektrowni w Jazowsku, wyrazili rzeczoznawcy zapatrywanie, iż należy bezzwłocznie przystąpić do rozszerzenia istniejącej elektrowni miejskiej kosztem około 1½ miliona koron, celem podwyższenia sprawności zakładu przeszło w dwójnasób, by przy najsilniejszym wzroście zapotrzebowania obecna centrala, której sprawność jest na wyczerpaniu, mogła jeszcze przez szereg najbliższych lat dostarczać prądu.

Po otrzymaniu pisemnego operatu rzeczoznawców przystąpi komisja elektryczna do opracowania referatu i wniosków na Radę miejską.

TELEGRAM Y

z dnia 9 października.

Proces o zamach na króla włoskiego.

Rzym. Wczoraj rozpoczęła się przed sądem przysięgłych rozprawa przeciw anarchiście Dalba o zamach na króla w dniu 14 marca. Bronią Dalbę deputowany Ferri i prezydent Izby adwokackiej Lupachioli.

Oskarżony zeznaje, że zamierzał zabić króla bombą i popełnić samobójstwo, ale nie mógł sporządzić bomby, nad czem ubolewa. Oświadcza, że jest anarchistą indywidualistycznym. Na pytanie jednego z przysięgłych dodaje, że został anarchistą, ponieważ jest przeciwnikiem na-

rodowości, burżuazji i bogactwa; żąda, aby tę jego odpowiedź zapisano do protokołu.

Proces przeciw mordercom policyjnym.

Nowy Jork. W procesie przeciw porucznikowi policyi Beckerowi rozpoczęło się wczoraj losowanie przysięgłych. — Przewodniczący zagroził usunięciem z sali głównego obrońcy Beckera, Intyre, jeżeli tenże nie cofnie obraźliwych ataków na prokuratora. Sąd jest silnie strzeżony, aby przeszkodzić dostaniu się na salę osób z ukrytą bronią.

Wojna bałkańska. (Ostatnie depesze).

Wkroczenie wojsk czarnogórskich do Turcji.

Konstantynopol. Porta otrzymała wiadomość, że wojska czarnogórskie przekroczyły granicę i zaatakowały Beranę. Walka jeszcze trwa.

Turecka rada ministrów obraduje w permanencyi. Przed Portą gromadzą się tłumy, a gmach otoczono kawalerią i piechotą.

Okrety mocarstw.

Konstantynopol. Cztery angielskie okręty wojenne przybyły przed Kretę, a 1 rosyjski przed Samos.

Pokój włosko-turecki.

Konstantynopol. Minister handlu Reszyd i dyrektor w ministerstwie spraw zagranicznych Salih wyjechali do Ouchy jako pełnomocnicy Turcji.

Już wyszedł z druku

WIELKI ILUSTROWANY KALENDARZ ROBOTNICZY

NA ROK 1913.

CENA 90 HALERZY.

Równocześnie wyszedł z druku

Kalendarzyk robotniczy kieszonkowy

:: na rok 1913 ::

w trwałej płóciennej okładce, zawierający obfite informacje.

CENA 80 HALERZY.

Zamówienia przyjmuje:

„Życie”, Kraków, Rynek A-B 44.

Chudnięcie — Przybranie na wadze.

Chudnięcie po chorobie, z powodu braku apetytu lub t. p., musi być w każdym wypadku zwalczane. Kto w takich wypadkach zabierze się do Scotta Emulsyi, jak tego często doświadczenie uczy, z dwóch powodów szybko cel osiągnie. Po pierwsze pobudza

Scotta Emulsya

stałe apetyt, powoduje zatem przyjmowanie pokarmów w większej ilości, co samo przez się koniecznem jest do wzmocnienia. Następnie jest Scotta Emulsya nadzwyczajnie pożywna, powoduje przeto często już w krótkim czasie widoczne wzmocnienie i przybranie na wadze.

Ponieważ Scotta Emulsya z najczystszych i najlepszych surowców sporządzoną jest, w działaniu niezawodną, przeto jest jej światowa sława, jako najlepszej Emulsyi tranu wąbianego, już dawno ustalona.

Cena oryginalnej flaszki 2 K 50 h. Do nabycia we wszystkich aptekach. Po nadesłaniu 50 h w znaczkach pocztowych do Scott & Bowne, G. m. b. H., Wien VII., z powołaniem się na niniejszy dziennik, przesyła się jednorazowo próbkę dla skosztowania przez jedną z aptek.

Wydawnictwa spółki nakładowej „Książka” w Krakowie.

Alfred Angiolini: Dzieje socjalizmu we Włoszech do 1910 r. Cena 6 kor.

Henryk Hilquitt: Dzieje socjalizmu w Stanach Zjednoczonych do 1907 r. Cena 4 kor.

Paweł Louls: Dzieje socjalizmu we Francji do 1900 r. Cena 4 kor.

W. Markiewicz-Jedko i Szymon Bykocznik: Polski socjalizm utopijny na emigracji. Cena 1-20 kor.

Do nabycia we wszystkich księgarniach i w administracji „Książki”, Kraków, Rynek Gł. 44.

Kongres francuskiej konfederacji pracy.

Kongres francuskiej generalnej konfederacji pracy (C. G. T.), czyli kongres francuskich związków zawodowych („syndykatów“) obradował od 16—21 września w Havre. Poruszono na nim najważniejsze bodaj sprawy francuskiego ruchu robotniczego.

Jak wiadomo, C. G. T. dotychczas znajduje się w rękach syndykalistów i syndykalistyczni przewodnicy Jouhaux, Griffuelhes i Yvetôt, kierują dotychczas polityką konfederacji, całokształtem jej kierunku. Inna rzecz, że ten stan rzeczy syndykaliści zawdzięczają wyłącznie specyficznemu syndykalistycznemu sposobowi przedstawicielstwa na zjeździe.

Jak wiadomo, syndykalistyczna reprezentacja jest reprezentacją nie według ilości członków danego związku, lecz według grup. Stąd np. na zjeździe w Havre związki notorycznie syndykalistycznego, „rewolucyjnego“ usposobienia (metalowcy, budowlani, piekarze itd.), mający razem 97½ tysiąca członków dały 512 mandatów, podczas gdy t. zw. „reformistyczne“ (tkacze, kolejarze, drukarze, górnicy, transportowi itd.) ze 158 tysięcy członków dały tylko 276 mandatów. Ten horendalny system przedstawicielstwa, dający wpływ syndykalistom, został w Havre znówu zatwierdzony... bez debaty. Anarchizm, powiada z tego powodu pewien marksista francuski, nie życzy sobie praw większości; natomiast umie wolę mniejszości narzucać większości.

Położenie C. G. T. pod rządami syndykalistów nie jest do pozazdroszczenia. W kasie 800 franków i 1700 franków długów... Sami kierownicy C. G. T., jak Jouhaux lub Yvetôt, mówią o „kryzysie syndykalizmu“. Najsilniejsze syndykaty straciły moc członków — budowlani np. 27.000, kolejarze 60.000 itd.

Fatalny rezultat awanturniczej taktyki syndykalistów doprowadził do tego, że niektórzy sprzymierzeńcy syndykalizmu jak Hervé ze swoją „Guerre Sociale“ zostawił syndykalizm jego losowi i zaczął propagować współdziałanie związków z partią socjalistyczną, „rozbrójnienie nienawiści“. „Guerre Sociale“, licząca 50.000 abonentów, była bardzo ważną sojuszniczką syndykalistów.

Wśród kwestyj poruszonych na zjeździe w Havre, na pierwszym miejscu postawimy kwestię stosunku do partii socjalistycznej.

Tow. Renard, marksista, przedstawiciel tkaczy, wzywał, by zaprzestano walki bratobójczej. Nie należy — mówił — dawać lekcji związkom innych krajów, lecz właśnie uczyć się od nich. Mówią nam dużo o federalizmie, o decentralizacji; tymczasem rzeczywistość zmusza nas samych do coraz większej centralizacji — do zwiększenia liczby funkcyjaryuszów, do wprowadzenia karty konfederacyjnej, do jednolitej wkładki. Trzeba raz przyznać się, że scentralizowane związki są jedynymi związkami, które będą w stanie wystąpić przeciwko skoncentrowanemu kapitałowi, przeciwko trustom i lokautom. Polecając taktykę niemieckich związków, Renard wzywał do obiektywnego stosunku względem partii; przedłożył rezolucję, potępiającą wrogi partii „manifest“ przywódców C. G. T. i wyrażającą sympatię dla partii socjalistycznej, która — wprowadzić na innym terenie — również walczy o przekształcenie dzisiejszego ustroju.

Tow. Renard został jednak na kongresie osamotnionym. Jakkolwiek podobno połowa delegatów zjazdu była członkami partii, to jednak nie wystąpiła w obronie partii i wierna taktyce Jaurès'a (— nie zrażać syndykalistów) milczała, przysłuchując się spokojnie, jak syndykaliści wysyłają na „polityków“ — „Politiciens“.

Wystąpili starzy syndykaliści ze starymi formułkami. Piorunowali na powszechne prawo głosowania i głosili, że (Griffuelhes) „C. G. T. — to bezprawie w permanencji“. Te słowa drogo będą kosztowały np. syndykat nauczycieli, prowadzący rozpaczliwą walkę z rządem!

W końcu zjazd, odrzucając wniosek Renarda, potwierdził antypartyjną, „neutralną“ rezolucję z Amiens (1906) z dodatkiem, że C. G. T. pod-

kreśla swe postanowienie obrony swej niezależności, swej autonomii.

W ten sposób stary duch syndykalistyczny odniósł zwycięstwo — jedno ze swych ostatnich zwycięstw. Albowiem proklamując stare frazesy, w praktyce zjazd w Havre wśród utyskiwań na „brak entuzjazmu“, powziął szereg uchwał, zmierzających w nowym kierunku. Jest to proces wewnętrznej ewolucji w syndykalizmie, który już od szeregu lat obserwujemy — powolna rezygnacja z awanturniczej taktyki, podwyższenie wkładek, centralizacja itd.

W Havre uchwalono podnieść składkę związków na centralę z 6 franków na 1000 członków do 10 franków. A jak zaś daleką jest dziś C. G. T. od starych haseł pokazuje to, że w roku 1902 w Bourges C. G. T. ni mniej ni więcej, jak chciała od razu zaprowadzić 8-godzinny dzień roboczy przy pomocy działania bezpośredniego i wykłępa drukarzy, którzy chcieli na razie zdobyć 9-godzinny dzień roboczy; w Havre zaś, jako hasło najbliższych 2 lat, proklamowano walkę o „angielską sobotę“, o bezrobocie w sobotę po południu. — Bardzo realistycznie i skromnie. Gdzież są dziś te codzienne strejki generalne, które niegdyś wciąż powtarzano — przynajmniej na papierze. Coś niedobrze dzieje się ze starym syndykalizmem.

Żle też stoi ze starym antymilitaryzmem i antypatryotyzmem w specyficznym syndykalistycznym znaczeniu. Odpowiedzialni kierownicy nie mówili już o „strejku militarnym“ i o dezercji.

Tak mnożą się oznaki głębokiej sprzeczności pomiędzy syndykalistycznym słowem a syndykalistycznym dziełem. Wodzowie mogą sobie jeszcze pozwolić na demagogiczny frazes, że w partii socjalistycznej połowa członków — to kapitałisci i pracodawcy (!), lecz praktyka powoli przesuwa się na inne tory. Naiwność ekonomiczna syndykalistów doszła chyba do szczytu, gdy przy punkcie „drożyzna“, polecali dawno zbankrutowaną ideę kooperatyw produkcyjną, zapominając np. o cłach! Swoją drogą zwalczanie cel gotowe by było naprowadzić na myśl o konieczności tej wykłętej, zdrożnej akcji parlamentarnej.

Tak zjazd w Havre, zostawiając na razie stary frazes pseudorewolucyjny, zrobił jeszcze kilka kroków naprzód w nowym, antysyndykalistycznym kierunku.

Kwestya na czasie.

Sprawa emigracji, wyszedłszy ze sfery zapoczątkowań, przełamawszy zaporę obojętności i niedoceniań społecznego jej znaczenia, z jakimi dotąd walczyć musiała, wchodzi od niedawna w dziedzinę działalności praktycznej. — Przystąpiono obecnie nareszcie do uregulowania wychodźstwa w drodze ustawodawczej, ku czemu wstępną akcją było urządzenie przez rząd centralny ankiety emigracyjnej, w której udział wzięli również przedstawiciele klasy robotniczej, między innymi posłowie Daszyński i Klemensiewicz i jest nadzieja, że wkrótce otrzymamy ustawę emigracyjną. W uznaniu ich doniosłości domagają się i robotnicy w postulatach swoich opieki nad emigrantami, jak to podniósł ostatnio w przemówieniu swojemu na zgromadzeniu ludowem w dniu 30 września b. r. poseł Daszyński. Zrozumiało nareszcie społeczeństwo znaczenie wychodźstwa dla społecznego życia naszego kraju i baczniejszą jęło poświęcać mu uwagę.

Instytucja, która pierwsza postawiła sobie za zadanie zorganizowanie obywatelskiej działalności na tem polu, w celu unormowania ruchu emigracyjnego i wykonywania skutecznej opieki nad wychodźcami jest, jak wiadomo, Polskie Towarzystwo Emigracyjne. Pożyteczna ta placówka społeczna dzielić musi atoli los wszelkich w naszych stosunkach instytucji, powstałych dla służenia dobru publicznemu. Od pierwszej chwili swego istnienia zmuszoną jest walki staczać ze swymi wrogami, jakimi z natury rzeczy stać się musieli zagrożeni w swej egzystencji wszelkiego rodzaju spekulanci emigracyjni, któ-

rzy postanowili sobie za wszelką cenę psuć i burzyć dzieło P. T. E. tak pomyślnie rozpoczęte.

Niesłychane oszczerstwa i kalumnie, rzucane na Towarzystwo przez zorganizowaną wprost ku temu celowi spółkę, przybierają w ostatnich czasach coraz potworniejsze rozmiary. Wobec sympatii i uznania, jakim instytucja ta cieszy się u światlejszej części naszego społeczeństwa nie będzie bez interesu dla czytelników „Naprzodu“ zapoznać się ze sposobami walki jakich używają ci wrogowie społecznej pracy na polu, które uważałyby chcieli za wyłącznie ich osobistym celem służący teren eksploatacji.

Przykłady, które tu przytoczyć pragniemy nie są bynajmniej odosobnione, a należą do wypadków nieustannie w tej lub owej formie się powtarzających. W roku zeszłym, latem pojawił się w „Przewodniku św. Rafała“ „oryginalny“ list z Rotterdamu, niejakiego Adolfa Nowickiego, w którym tenże w słowach pełnych żalu i oburzenia uskarża się na Polskie Towarzystwo Emigracyjne, które go oszukało. Nowicki prosi w końcu by zażądano od Towarzystwa zwrotu 190 koron, które mu się należały, albowiem zamiast 200 koron, które kosztuje bilet okrętowy, zmuszonym był w Towarzystwie zapłacić 390 koron. Pieniądze odebrane poleca odesłać do ojca do wsi Szymańkowice w Czortkowskiem. List ten „w poczuciu swego obowiązku“ przesłało Tow. Galic. św. Rafała do prokuratury państwa, a równocześnie do wszystkich starostw i urzędów gminnych. Dyrektora P. T. E. przypuszczając, że ktoś w Krakowie podsyłał się pod firmę Towarzystwa i wyzyskawszy łatwowierność chłopca, popełnił na nim oszustwa, delegowała natychmiast do Rotterdamu urzędnika dla przeprowadzenia tam badań; kogo innego zaś wysłała do Szymańkowic, aby zebrał tam informacje u krewnych Nowickiego. Atoli prędko wyjaśniła się sprawa w dyrekcji policyjnej krakowskiej. Oto wyszło na jaw, iż list Nowickiego zawierał fakty nieprawdziwe, gdyż Adolf Nowicki w biurze P. T. E. w Krakowie nigdy nie był, a swą kartę nabył za pośrednictwem agenta w Czortkowie. Zeznanie to stwierdzające nie wymaga bynajmniej komentarzy.

A oto przykład drugi, o którym w ostatnich czasach pisały dzienniki. Do dyrekcji policyjnej w Krakowie zgłasza się dwóch emigrantów z gubernii lubelskiej ze skargą na P. T. E., które namówiwszy ich przy pomocy listów i odezwo do wyjazdu do Parany, dopuściło się na nich oszustwa, pobrawszy więcej na koszt przewozu, niż należało. Zaznawszy zawodu w Paranie, wrócili do Krakowa i tu, gdy przyszli do biura P. T. E. upomnąć się o swoją krzywdę, zostali bez litości wyrzuceni za drzwi. Znaleźli się wówczas życzliwi ludzie, którzy udzielili im pomocy. Po przesłuchaniu świadków okazała się pewna sprzeczność w ich zeznaniach, wskutek czego przyszło do ponownego przesłuchania. Wówczas przyzuali się owi emigranci, że zeznania pierwotne niezgodne są z prawdą, a poczynili je za namową i pod groźbą owych ludzi, którzy się nimi zaopiekowali, a którzy im przedstawiali, że mogą zarobić dużo pieniędzy, gdy upomną się u P. T. E. o wynagrodzenie im szkód, rzekomo z winy Towarzystwa poniesionych. Przed wyjazdem do Parany nie o istnieniu P. T. E. nie wiedzieli, karty okrętowe kupili od hamburskiej firmy (Morawetz) i ani przy tej sposobności, ani też w drodze nikt ich nie oszukał. W Paranie zarabiali nieźle przy kolei, a wrócili do kraju, ponieważ dzieci chorowały, a i żonom nie służył klimat. W Krakowie P. T. E. ofiarowało im gościnnie przytułek w swym schronisku i chciało zapośredniczyć im pracę, czego jednak nie przyjęli, postanowiwszy wrócić do domu.

Przykłady obydwu stanowią znamienne przyznanie do charakterystyki stosunków naszych, wśród których różne ciemne indywidua nieczestnie mi knowaniami chcą szkodzić pożytecznej instytucji, a jej pracowników błotem obrzucają. Przedmiotem szczególnych napaści stała się atoli osoba kierującego Polskiem Towarzystwem Emigracyjnem, dyrektora Józefa Okołowicza, którego owa szlachetna spółka obrzuca niesłycha-

Wydawnictwa „Życia“

do nabycia we wszystkich księgarniach i administracji „Życia“ w Krakowie, Rynek Główny 44.

Fr. Engels: Rozwój socjalizmu od utopii do nauki. Cena 1 kor.

G. Howell: Zarys zawodowe robotników angielskich. Cena 2 kor.

A. Bismarck: Wspomnienie z lat 1868—1892. Cena 48 hal.

W. Windmiller: Ksiądz karna pułku Siemienowski na kolei moskiewsko-kazańskiej podczas dni grudniowych 1905 roku. Cena 1 korona 50 hal.

M. Kautsky: Historia komunizmu w starożytności i średniowieczu. Cena 4 kor.

Materiały do historii P. P. S. Tom I. 1893—1897. Cena 6 kor.

Materiały do historii P. P. S. Tom II. 1898—1901. Cena 6 kor.

W. Orwid: Henryk Baron. Cena 30 hal.

W. Orwid: Stefan Okrzeja. Cena 30 hal.

W. Orwid: Zamach na Skalską. 1 kor. 50 hal.

Ros: Dzieje ruchu socjal. w zaborze rosyjskim. 8 kor.

Stan działalności organizacji socjalistycznych i robotniczych. 1 kor. 30 hal.

nemi już nawet na nasze stosunki oszczędności i miłości oraz mnóstwem brudnych szkalowań osobistych, by przez podkopanie doń zaufania, jałbitem się cieszy u ogółu, uniemożliwić mu działalność w tej dziedzinie pracy publicznej, w której z tak niestrudzoną energią i z korzyścią dla sprawy, co każdy nieuprzedzony przyznać musi, pracuje.

Na tę krecią, nie przebieającą w wyborze oręża, walkę zorganizowanej spółki pasożytów emigracyjnych powinien myśleć ogół odpowiedzialny wydatniejszym niż dotąd poparciem, oraz większym zainteresowaniem się sprawami jedynej instytucji emigracyjnej w kraju, która, mimo braku środków odpowiednich, mimo braku ustaw ochronnych, mimo niesłychanej wprost ciemnoty wychodźców — z korzyścią dla kraju pracuje, wyręczając niejednokrotnie państwo w tem, co jego byłoby obowiązkiem. Projektowana obecnie nowa forma prawna dla Towarzystwa, zamieniająca je ze spółki zarobkowo-gospodarczej, na bardziej zgodne z jego humanitarnymi zadaniami, stowarzyszenie, usunie wszelkie nieporozumienia co do jego celów i umożliwi udział w niem szerszemu ogółowi. Wobec tego, że instytucja ta jest zupełnie bezpartyjną, przedstawiciele wszystkich grup politycznych w niej współdziałać mogą. Zorganizowany proletaryat, któremu najbardziej na uzdrowieniu stosunków wychodźczych w kraju zależy, winien również zapewnić sobie udział w przyszłym zarządzie głównym Polskiego Towarzystwa Emigracyjnego, by mógł tem samem oddziaływać na kierunek jego prac w duchu swoich postulatów.

Adwokat

Dr SAMUEL HERSCHTHAL

Lwów, ul. Kołłątaja 2, tel. 1556.

NADESŁANE.

**Świece
Apollo**

Najprzedniejsza i wyrobów istniejących

Kawiarnia

punkt zborny najwytworniejszej Publ. we Lwowie. Sala duża, widna, z komfortem urządzone. — Czytelnia zaopatrzona w 300 pism polskich i zagranicznych. — 7 bilardów

AVENUE

CASINO DE PARIS

we Lwowie.

Wielkomiejski program familijny od 15 do 30 września. — Mlle Lepique, tancerka trans. — Iluzjonista Willy L'homm Masque. — Mlle Hordevery, światowa piękność. — Maryska Major, śpiewaczka. — Adolf Wollner, humorysta. — Livia Beatrice, franc. śpiewaczka. — La belle Leonora, hiszp. tancerka. — Martini Maros, operowy śpiewak. — Marya Grossweber, czeska subretka. — Oyra-Oyra, taniec huliganów. — Mary Mertens, wied. śpiewaczka i występ 10 innych sił artystycznych.

MOJEM STAREM

przekonaniem jest, że dla pielęgnowania skóry należy tylko używać mydła lilowego z koniklem Bergmanna i Sp. w Tetschen n./L. Sztuka po 80 h wszędzie do nabycia.

Ze stowarzyszeń i zgromadzeń.

Ogłoszenia o zgromadzeniach i zebraniach można umieszczać tylko za opłatą 40 halerzy od jednorazowego ogłoszenia. Zapowiedzi balów, zabaw i przedstawień kosztują 2 koronę za jednorazowe ogłoszenie.

* **Otwarcie Szkoły partyjnej w Krakowie** nastąpi w poniedziałek 14 b. m. o godz. 7 wieczorem w sali Kasy chorych przy ul. Dunajewskiego 5. Komiteta oświatowa wzywa wszystkich nowych (tegorocznych) i starych uczniów, by punktualnie stawili się na otwarcie Szkoły. Nowych słuchaczy i słuchaczek zapisało się około 40. Zapisy są jeszcze przyjmowane.

* **Zarząd stowarzyszenia „Wzajemna pomoc emigrantów-Polaków z zaboru rosyjskiego w Krakowie”** wzywa wszystkich tych członków, którzy nie zwracają zaciągniętych pożyczek i zalegają z wkładkami więcej niż 6 miesięcy, aby do dnia 15 października r. b. spłacili zaległości, i oznajmia, że ci, którzy w oznaczonym terminie nie uregulują rachunków i nie usprawiedliwią się z przyczyn zalegania, przestaną być członkami stowarzyszenia.

* **Zgromadzenie partyjne P. P. S. D. dla Kazimierza i Stradomia w Krakowie** odbędzie się w sobotę 12 b. m. o godz. 11 przed południem w sali stow. „Postęp” (Krakowska 25). Wstęp mają tylko opłacający podatek partyjny.

Komunikaty lwowskie.

Baczność Towarzyszek! Dalszy ciąg walnego zgromadzenia organizacji kobiet P. P. S. D. odbędzie się w sobotę 12 b. m. o godz. 7^{1/2} wieczorem w lokalu przy ulicy Brajerowskiej 8, I p. Porządek dzienny: 1) Wybór komitetu. 2) Wnioski. O liczny udział uprasza komitet kobiet P. P. S. D.

**Proszę
spróbować
nakolację**

doskonałych potraw jarskich, zawsze świeżych, przyrządzonych wyłącznie na maśle w Kuchni Jarskiej „PRZYRODA” ul. św. Krzyża 7, parter.

Pieniądze

oszczędza ten, kto przy zapotrzebowaniu zegarków, budzików i zegarów ściennych, artykułów muzycznych, galanterijnych, stalowych, skórzaných, domowych, przyborów do palenia, toaletowych, broni etc., mojego głównego katalogu, z 4000 rycin zażąda, który każdy darmo i opłatnie otrzyma.

C. i k. nadworny dostawca **HANNS KONRAD**, Dom wysyłkowy w Brüx Nr. 831, Czechy. Nikłowy zegarki K 5.—. Nikłowy budzik K 2.90. Harmonia K 5.—. Skrzypce K 5.80 etc.

**Kto chce?
zegarek =
? za darmo?**

By nasze znakomite zegarki wszędzie rozpowszechnić, rozdzielamy według pewnej zasady 5000 zegarków darmo. Proszę przesłać swój dokładny adres na kartce korespondencyjnej do fabryki zegarów

JAKÓB KÖNIG

Wien, III/2. Postamt 45. Fach 104.

Zofia Biesiadecka

Biurow podróży Oświecim

**BILETY
OKRĘTOWE
— DO —
AMERYKI
i KANADY**

**KTO SIĘ CHCE UCHRONIĆ
OD ZAWODÓW I STRAT
NIECH ŻĄDA POUCZENIA**

**ZOFIA
BIESIADACKA
OŚWIECIM.**

Leczenie nałóg pijaństwa

dopóki nałogowiec nie rozminie się z kodeksem.

Ratujcie go, nim alkohol wyniszczy w nim zdrowie, zdolność do pracy i majątek, lub śmierć uczyni ratunek niemożliwym.

Coom jest surogatem przeciw alkoholowi i sprawia, że nałogowiec będzie miał wstręt do gorących napojów.

Coom jest zupełnie nieszkodliwym i działa tak intensywnie, że i starzy nałogowcy w nałóg pijaństwa napowrót nie popadną.

Coom jest najnowszą zdobyczą wiedzy w tym kierunku i uratował już tysiące ludzi od bied, nędzy i ruiny.

Coom jest preparatem łatwo rozpuszczalnym, który np. żona mężowi może podać w napoju porannym, a którego tenże ani nie poczuje. Najczęściej dotyczący mężczyzna sam nawet nie wie, skąd nagle znieść nie może spirytusu i myśli, że powodem tego jest nadmierne używanie, tak sam, jak np. ktoś jedząc zbyt często jedną potrawę, potem się patrzeć na nią nie może.

Coom powinien każdy ojciec swemu synowi podać, nim tenże przy egzaminie przypadnie, ten chociaż napojów gorących nie używał za nadto, przecież one umysł jego przytępiły. Wogóle każdy, jak nie ma dość silnej woli, by się od używania gorących napojów powstrzymać, powinien zażywać Coom. Jest on najzupełniej nieszkodliwym. Dotyczący mężczyzna zasznuje przez to swoje zdrowie, zaoszczędzi dużo pieniędzy, które przedtem na wino, piwo, wódkę i likiery byłby wydał.

Pan R. F. pisze: Coom Institut, Copenhagen (Dänemark). — Proszę uprzejmie przesłać mi pudełko Coom za pobraniem za 10 kor. Mam przyjaciela, który oddaje się pijaństwu i pragnę go z tego wyleczyć. Dotychczas przesłałem mi Coom odzwyczaiłem już 3 osoby, są z nich teraz porządni ludzie, tylko trudno jest ludzi u nas nakłonić. — Dziękując, kreślimy się z poważaniem

R. F. Diösgyör gyartelep 1912 XI/28 Węgry.

Preparat COOM kosztuje 10 koron i bywa wysłany za poprzedniem nadesłaniem kwoty lub za zaliczką tylko przez:

COOM INSTITUT, COPENHAGEN 325 (Dänemark).

Listy należy opłacać po 25 hal. Karty korespondenc. po 10 hal.

Stangreta z dobremi świadectwami, żonatego, przyjmie się od 15 października. Złazić się między godz. 8—9 rano w biurze składu piwa, Wisłopolu 22.

Zdolni tłumacze dzieł obcych na język polski chcą się zgłosić do Eksped. Słowa Polskiego w Lwowie, pod adresem: O. A. O. Pożądaniem byłoby dołączenie jakiej pracy, choćby kilka kartek, na próbę, ewent. wymienienie już w handlu księgarskim istniejących.

Pomocnik fryzjerski znajdzie umieszczenie w zakładzie fryzjerskim Adolfa Pfeleberga, Podgórze, Krakowska 11. Posada do objęcia zaraz.

Z powodu przeprowadzenia się tanio do sprzedania

transmisyje, rury, kurki, lampy gazowe, piła, cyrkularka, pompy Garweya i t. d. maszyn do pozłacania. Wiadomość u masarza A. S. Spiry w Krakowie, ulica Krakowska 1. 6, tel. 1294.

Mleczarnia Przeworska, Lwów, ul. Polna 26, tel. 835 dostawa mleka i kefiru.

Młód patoka prawdziwy bez domieszek 5 kł. puszką 8 K franko. Dostawę miodu pitnego własnego autorstwa po 80 h., 1 K i 1.20 K. Wycena Eugeniusz Biliński w Zbarażu, właściciel wedynej największej pasieki w Galicyi.

Za 4 kor.

skrzynka 2 1/2 kopy Nr. 4. Kwagi ołomunieckich wysłać za zaliczką fabryczny skład porów Basel Roinickich, Kraków, ul. 7/a. — Cenniki na żądanie.

Pokój frontowy czysty, umeblowany jest do wynajęcia przy ulicy Zielonej 1. 8, II. p.

Ubezpieczenie ludowe w ratach tygodniowych od 10 halerzy począwszy zawiązać

ALLIANZ

Tow. akc. ubezpiecz. na życie i renty w Wiedniu. Filia dla Galicji i Bukowiny Lwów, Sykietuska 15, II. p.

L. 108098/1912.
I. 2.

Obwieszczenie.

Podaje się do publicznej wiadomości, iż celem oddania w przedsiębiorstwo dostawy owsa, siana, słomy równej, mierzwy dla pociągów miejskich w czasie od 1 października 1912 r. do 30 września 1913 r. odbędzie się w Wydziale I. a (ekonomicznym) Magistratu (ulica Poselska l. 10, II. piętro) we wtorek dnia 15 października b. r. o godz. 12-ej w południe publiczna licytacja zapomocą opieczętowanych i osteplowanych ofert.

Oferty składać należy na ręce Naczelnika Wydziału ekonomicznego Magistratu w powyższym terminie do godziny 12-ej w południe w dniu licytacji. Wadyum wynosi:

- 1) na dostawę owsa K 3200
- 2) „ „ siana „ 2000
- 3) „ „ słomy

równej i mierzwy „ 750

Dostawa obejmować będzie w przybliżeniu 350.000 klg. owsa, 350.000 kilogr. siana, 100.000 klg. słomy równej i 100.000 klg. słomy mierzwy, przyczem gmina m. Krakowa zastrzega sobie prawo rozdziału dostawy na poszczególne artykuły.

Warunki licytacyjne przejrzeć można w Wydziale I. a (ekonomicznym) Magistratu w godzinach urzędowych.

Magistrat stoł. król. m. Krakowa.
Kraków, d. 28 września 1912.

Ogłoszenie.

Dnia 13 października 1912 o godzinie 2 popołudniu w lokalu Fedka Trusza w Czerlanach odbędzie się

Walne Zgromadzenie

Robotniczego stow. spożyw. „Postęp“ w Czerlanach, stow. zarej. z ogr. poręką, z następującym porządkiem dziennym

- 1) Zagajenie, 2) Odczytanie protokołu z ostatniego walnego zgromadzenia, 3) Sprawozdanie kasowe i Zarządu za czas od 1 stycznia 1911 do 31 lipca 1912, 4) Sprawozdanie komisji kontrolującej i wniosek o udzielenie absolutorium, 5) Likwidacja stowarzyszenia, 6) Wnioski i interpelacje.

W razie niezajęcia się przepisanej ilości członków, odbędzie się zgromadzenie z tym samym porządkiem tego samego dnia o godz. 3 popołudniu bez względu na ilość członków.

Czerlany, 6 października 1912
ZARZĄD.

Kapsułki z Matico

Cena 1-60 kor.

Injectio z Matico

Cena 1 kor.

Niezawodny i znany środek w katarach cewki używany. Oprócz tego wszelkiego rodzaju wstrzykawkę dla mężczyzn i kobiet, woreczki (suspensory) poleca i wysyła dyskretnie:

APTEKA

pod „Złotym Jeleniem“
we Lwowie, Rynek 29.

Wysyła pocztowa codzienna.

:: Na sezon szkolny ::

poleca

wszelkie przybory szkolne oraz materiały piśmienne

po bardzo umiarkowanych cenach

J. Brachfeld, Kraków, ul. Grzegorzeczka 6.

ORYGINALNE GENY FABRYCZNE

UL. FLORYAŃSKA 28 I. P. TEL. 1416.

NAJWIEKSZY FABRYCZNY SKŁAD AMERYKAŃSKICH URZĄDZEŃ BIUROWYCH.

JERRY'S UL. FLORYAŃSKA 28 I. P. TEL. 1416.

ORYGINALNE GENY FABRYCZNE.

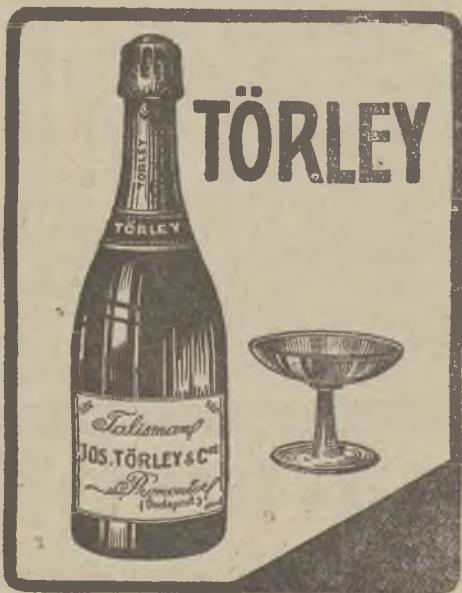
Fabryka Pończoch

ul. Szewska 4 (w podwórzu)

poleca na sezon zimowy

w wielkim wyborze pończochy damskie i dziecięce, skarpetki, kamasze, sztylpy, halki, rękawiczki, reformy damskie, oraz wszelkie wyroby trykotowe po cenach fabrycznych.

Przyjmuje się pończochy do nadrobienia po 50 i 60 hal. od pary.

TÖRLEY

Törley
JOS. TÖRLEY & CO.
Reims (Frankrijk)

NIEBYWAŁE!

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Sz. P. T. Publiczność, iż po odbytej praktyce w pierwszorzędnym światowych firmach w Ameryce, ponownie otworzyłem

Pracownię Konfekcyi Damskiej w Krakowie, ulica św. Gertrudy L. 29

i wykonuję kostium z powierzonych materiałów od koron 30—, z własnych materiałów od koron 60—.

Wykonanie eleganckie i solidne. — Wielki wybór materiałów na składzie. — Dogodno ulgi w spłatach miesięcznych.

Polecając się łaskawym względem Szan. P. T. Publiczności, pozostaję z szacunkiem

IZAAK FEIWELES.

Wszechświatowy Instytut
obcych języków

THE BERLITZ SCHOOLS

w Krakowie

ul. św. Jana L. 3, I. piętro

podaje do wiadomości P. T. Publiczności, że oprócz osobnych lekcji, które rozpocząć można w każdej chwili, w bieżącym miesiącu co tydzień rozpoczną się nowe zbiorowe kursa języków angielskiego, francuskiego i niemieckiego, na które zapisać się można każdego czasu.

CH. D. GRÜNBERG
KRAKÓW
2 MOSTOWA 2

poleca

Budżiki od K 2—
Niklowy Roskopf z
łańcuszkiem K 3-50
2-letnia pisemna gwarancja.

Czyszczenie **1K** Sprężyna.

Pierścionki

Głębne i zaręczynowe po bardzo niskich cenach.

Kupuje i zamienia
stare złote i srebr. przedmioty.

2 MOSTOWA 2

Heldolana

światowej sławy mydło oraz puder piękności. Specjalność pięknych Paryżanek. — Usuwa wszelkie plagi, zmarszczki, przyszcza, plamy itd. i nadaje cerze świeżość i gładkość.

Do nabycia we wszystkich aptekach, drogueryach i oddzielnych handlach. Główne składy wysyłkowe: Droguerya pod czarnym psem, Lwów, ul. Grzegorzeczka 23 i apteka XIV., Kraków, ul. Lubla.

Wybierz może wygrać 100 fr.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szan. P. T. Publiczność, że z dniem 10 października b. r. otwieram

Fabrykę wyrobów masarskich

pod firmą

Bracia Przyjemscy

w Krakowie, ul. Lubomirskiego L. 39

a skład fabryczny i sprzedaż

ulica Wiślna L. 6

Polecając się łaskawym względem, nadmieniam, że oprócz doborowego gatunku moich towarów, ceny tychże będą nader przystępne

Kreślę się z głębokim poważaniem

A. Przyjemski.

Tanio!

Tanio!

RADEGAST

FABRYCZNY SKŁAD

Bucików — Torebek

damskich — Portfeli —

Portmonetek

Lwów, Sobieskiego 9, I. p.

róg Halickiej.

Towar

Solidny!

C. k. uprzyw. galicyjski akcyjny

BANK HIPOTECZNY

ODDZIAŁ DEPOZYTOWY

przyjmuje wkładki i wypłaca zaliczki na rachunek bieżący, na które wydaje na żądanie książeczki, przyjmuje do przechowania papiery wartościowe i udziela na takowe zaliczki. — Nadto zaprowadzono na wzór instytucji zagranicznych tak zwane

SCHOWKI DEPOZYTOWE (SAFE DEPOSITS).

Za opłatą 50 do 70 K rocznie, depozytariusz otrzymuje w stalowej kasie pancernej schowek do wyłącznego użytku i pod własnym kluczem, gdzie bezpiecznie a dyskretnie przechowywać można swoje mienie lub ważne dokumenty. W tym kierunku poczynił Bank hipoteczny jak najdalej idące zarządzenia. Przepisy odnoszące się do tego rodzaju depozytów otrzymać można bezpłatnie w oddziale depozytowym.

SUKNA

I modne materiały damskie i męskie poleca dom eksportowy
PROKOP SKORKOWSKI I SYN
W HUMPOŁOWIE, CZECHY.
Próbki na życzenie gratis.
Ceny bardzo umiarkowane.

ZEFIR

FABRYKA PIECZĘCI

KAUCZUKOWYCH I DROKARNI DOMOWYCH

wykonuje szyldy, napisy emaliowane i metalowe, marki pieczętne do listów, numeratory najnowszej konstrukcji od 20 K wyżej.

Wykonanie dokładne, na życzenie w ciągu kilku godzin. CENY PRZYSTĘPNE.

ALEKSANDER FISCHBACH — **KRAKÓW**
ulica Grzegorzeczka L. 86. (obok s. k. sądu kraj.)

Polecamy oryg. petersb. KALOSZE i śniegowce po niebywale niskich cenach

Kalosze męskie wycięte wszystkie fasony para	Kor. 6-60
Kalosze „ „ Stypery ameryk. fason „ „ „	6-90
Kalosze damskie wycięte wszystkie fasony „ „ „	4-70
Kalosze damskie na francuskie obcasy „ „ „	6—

Alfred Fränkel

Sp. kom. w Krakowie, Rynek gł. 14. Tel. 234
Zastępca L. Steigler. — Największy wybór obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego

Wydawca: Ignacy Baszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Leon Misiński.

Drukarnia Ludowa w Krakowie, ul. Filipa 11. (Telefon Nr. 1310).